Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Datum
2024-09-29

Beteckning
4947-2024

Yttrande över promemorian användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt ökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin.

Er beteckning LI2024/01211

Länsstyrelsen i Jönköpings län (nedan Länsstyrelsen) har anmodats att yttra sig över Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss av promemorian Användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin – LI2024/01211. Nedan följer Länsstyrelsens allmänna synpunkter samt ett urval av detaljerade kommentarer.

ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Länsstyrelsen välkomnar lagändringar som förenklar jakt efter vildsvin för att minska de skador som de orsakar främst lantbruket och indirekt bidra till förenkling och tillväxt för bland annat lantbruksföretag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ändring i jaktförordningen om att tillåta användning av drönare vid skyddsjakt efter vildsvin. Länsstyrelsen föreslår att bruket av drönare vid skyddsjakt efter vildsvin ska kunna tillåtas med ett anmälningsförfarande. Länsstyrelsen ser också behov att utreda vidare möjligheter till förenkling och effektivisering avseende till exempel skyddsjakt från motordrivna fordon och skrämsel.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om förändringar i bilaga 4 till jaktförordningen om utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin som förslaget ser ut i promemorian. Istället anser länsstyrelsen att förändringen kan göras på ett enklare och mer ändamålsenligt sätt samtidigt som det skapar ökad harmoni med övriga punkter i jaktförordningens bilaga 4 avseende jakt på klövvilt. Länsstyrelsen föreslår att nuvarande text i jaktförordningen ändras från ”på mark” till ”vid fält med”. Den förändringen kommer vara tillräcklig för att möjliggöra den jakt som är nödvändig och som syftar till att begränsa pågående skador på jordbruksgrödor och i yrkesmässiga odlingar.

VIDARE SYNPUNKTER OM DE BÅDA FÖRSLAGEN

Förslag till ändring i jaktförordningen, 20c §.

De generösa jakttiderna och möjligheten att använda bland annat mörkerriktmedel och bildförstärkare vid vildsvinsjakt har sannolikt starkt bidragit till möjligheterna att kontrollera en lokal vildsvinsstam, men de har också fört med sig en oro om att jakten inte genomförs på ett etiskt önskvärt sätt. Etiskt väl genomförd jakt är viktigt för en bred acceptans i samhället för jakt.. Det behöver också finnas ett förtroende för att lagar, förordningar och myndigheter reglerar jakten så att den bedrivs på ett etiskt och moraliskt sätt, med stor hänsyn till djurens välfärd. Den svenska allmänhetens acceptans för jakt är också hög (i en SIFO-undersökning 2022 svarade 88 procent att de accepterar jakt). För att minska risken för att den föreslagna ändringen ska påverka

acceptansen för jakt negativt betonar Länsstyrelsen vikten av att drönaranvändningen är kontrollerad och används för skyddsjakt och inte vildsvinsjakt i allmänhet.

Anmälningsförfarandet behövs för att underlätta uppföljning och utvärdering av lagändringen samt för att förebygga risken att till exempel personuppgifter eller integritetskränkande information insamlas och eventuellt sprids på ett olagligt eller olämpligt sätt. Anmälningsförfarandet bör vara tidsbegränsat och kombineras med en rapporteringsskyldighet för att samla in ytterligare kunskap kring dess tillämpning och effektivitet. Rapportering och anmälan skulle kunna hanteras i samma e-tjänst för att enkelt kunna samla in information i samband med anmälan om användning av drönare vid ny tidsperiod.

Skadorna av vildsvin och ibland även annat vilt på gröda är generellt tämligen omfattande och lokalt väldigt omfattande i Jönköpings län. Länsstyrelsen vill därför lyfta fram några aspekter som är viktiga för minska dessa skador och skapa en god balans mellan gröda och vilt som kan gynna både lantbruket och jägare.

- **Samverkan**
  Det finns redan idag stora möjligheter att förvalta vildsvinspopulationen under de jakttider som finns och med de hjälpmedel som tillåts. En nyckel till att hålla vildsvinsstammarna på en acceptabel nivå är främst förvaltning i samverkan. Samverkan är nödvändig för en effektiv lokal förvaltning, och även om fler tekniska hjälpmedel som till exempel drönare används lyfts det alltid fram som en av de viktigaste faktorerna för framgång. Det finns en uppenbar risk att denna samverkan och därmed även förvaltningen påverkas negativt av alltför stor

användning av tekniska hjälpmedel genom att skapa större klyftor mellan markägare och jakträttshavare med olika syn på förvaltning av vildsvin.

- **Motorfordon som hjälpmedel**
  Länsstyrelsen konstaterar att det promemorian inte tar upp är vägvalet om användning av motorfordon ska tillåtas eller ej. Förslaget, i dess nuvarande omfattning, kommer sannolikt att leda till en relativt begränsad effektivisering av jakt i syfte att minska skador på grödor och i odlingar. En förändring som i stället generellt skulle tillåta användning av motordrivet fordon i syfte att söka efter vilt vid fält med jordbruksgrödor eller mark som används till yrkesmässig odling för att bedriva jakt för att minska skador, skulle innebär en större förenkling och ha högre potential till att minska skador. Lagstiftningen skulle också bli enklare och mer konsekvent om man har samma regler för olika motordrivna fordon och inte skiljer på drönare och exempelvis bil.

- **Förslaget möjliggör inte skrämsel med drönare**
  Enligt förslaget i promemorian tillåts inte drönaren användas för skrämsel. När drönare används i syfte att söka efter vildsvin är det väldigt sannolikt att situationer uppstår där man hittar vilt, som orsakar skador på jordbruksmark, som av olika anledningar inte får eller bör jagas. Det kan handla om suggor med mindre kultingar eller annat klövvilt.

I dessa fall borde det vara möjligt att man med drönarens hjälp får skrämma dessa.

Förslag till tillägg i bilaga 4, punkt 2.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget eftersom det inte bedöms leda till några lättnader och att det är tveksamt att det går under syftet skyddsjakt att jaga inom 200 m från åkermark. I ett län som Jönköping med stor andel småbrutet landskap kan 200 m vara en väldigt stor del av arealen i vissa områden.

- **Integritetskränkning**

  Vid drönarflygning 200 m från åkerkant kommer det samlas in stora mängder data över hus, vägar, betesmark och skogsmark där allmänheten vistas. Det kan påverka friluftslivet i högre grad än på jordbruksmark med växande gröda som är undantagen allemansrätten.

- **Jaktetik**

  Förslaget om utökad skyddsjakt måste ses i förhållande till gällande regler om allmän jakttid på vildsvin samt möjlighet till skyddsjakt på enskilds initiativ. I realiteten innebär förslaget en utökad möjlighet att skjuta vildsvin äldre än årsunge under februari och mars, samt suggor som följs av randiga eller bruna små kultingar. Länsstyrelsen anser att det är tveksamt av både etiska och praktiska skäl att bedriva jakt på kultingförande suggor. Det är också tveksamt om det är förenligt med 27 § jaktlagen (1987:259) att skjuta förande suggor (det vill säga kravet på att viltet inte ska utsättas för onödigt lidande vid jakt).

- **Förtydligande av ”tidigare skada”**

Förslagets formulering om tidigare skada ger ingen ledning om under vilken tidsperiod skadan ska ha skett eller någon begränsning av tidsperioden. Länsstyrelsen anser att tidsperioden behöver förtydligas för att inte skapa osäkerhet.

- **Harmonisering med andra formuleringar i bilaga 4**

  Om förslaget antas anser Länsstyrelsen att man i stället för dessa formuleringar lyfter ut vildsvinen ur punkt 2 till en särskild punkt som formuleras på samma sätt som ett flertal andra arter i bilaga 4; *”som uppträder vid fält med oskördad gröda”.*

Detta yttrande har beslutats av landshövding Britt-Marie Benzler efter föredragning av vilthandläggare Jakob Göransson. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef för Landsbygdsavdelningen Nina Elmsjö, enhetschef för Landenheten Henrick Blank samt avdelningschef för Naturavdelningen Gustav Enander deltagit.

Kopia

Nils Henriksson, nils.henriksson@regeringskansliet.se